

Határtalanul! A nemzeti összetartozás operatív programja. Keretében magyarországi iskolák tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így személyes tapasztalásokat szereznek a külhoni magyarságról.

HATÁRTALANUL – Kirándulás KÁRPÁTALJÁN

2017. október 5-8.

Iskolánk a 7. évfolyam számára meghirdetett HATÁRTALANUL programban pályázatot nyert, így 44 diákunkkal felejthetetlen 4 napot tölthettünk Kárpátalján.

A kirándulást alapos, igényesen megtervezett **felkészülés** előzte meg mind a diákok, mind a tanárok részéről. A tanulmányi honismereti kirándulás számára külön füzetet vezettünk, melynek borítójára egységesen a Rákóczi család címere került, első lapjára felvezettük kirándulásunk jelmondatát, amely a pályázati projekt címe is, „CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE”, vagyis a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc zászlaján szereplő mondatot, „Istennel a hazáért és a szabadságért”, amely mondatnak ma is, számunkra is komoly üzenete van. Az első felkészítő órán vaktérképek /melléklet1./ kitöltése segítségével pontosítottuk a diákok számára a meglátogató helyek elhelyezkedését, és közösen feldolgoztuk Kárpátalja történetét, különös hangsúlyt fektetve a 20. századra. (A feldolgozás során a helyes internethasználatról is szó esett, amit alkalmaztunk is.) Az első órán osztottuk ki a csoportfeladatokat, amelyeket következő 2 órán beszéltünk meg, illetve mutattak be a gyerekek /melléklet2./. Diákjaink egyik csoportjával az OKTÓBER 6-i emléknapra műsort készítettünk, amelyet majd a beregszászi gimnáziumban előadunk. A műsor történelmi hátterét is megbeszéltük, Perényi Zsigmondra, az 1848-49-es szabadságharc vértanújára külön felhívtuk a figyelmet, utunk során meglátogattuk a kastélyát is. A magyart tanító kollégákkal egyeztetve a diákok magyarórán Kölcsey Ferenc Huszt című versét elemezték. Az indulás előtti órán az itt lakó emberekről, azok nemzetiségi megoszlásáról, életkörülményeiről beszélgettünk. Megtekintettünk egy híradói adást, amely az ukrán oktatással kapcsolatos új nyelvtörvényről szólt. Felhívtuk a gyerekek figyelmét a helyes viselkedésre.

A korai indulást és hosszú utazást viszonylag gyors határátlépés követte, s kora délután már **Beregszászon** voltunk, ahol fiatal, lelkes beregszászi idegenvezető, Varjú Zoltán fogadott bennünket. Először a Beregvidéki Múzeumot tekintettük meg a Bethlen-Rákóczi-kastély épületében, majd a város nevezetes

épületeit, helyeit (a római katolikus templom, az egykori Kaszinó, Petőfi Sándor szobra, a Megyeháza, Illyés Gyula szobra, a református templom, az egykori Megyei Törvényszék, az egykori Royal Szálló, az egykori zsidó rituális fürdő) kerestük fel.

A II. Rákóczi Ferenc Főiskola könyvtártermében egy rövid összefoglalót hallhattunk Kárpátalja történelméről, népeiről, mai gondjairól.

Este érkezünk **Benére**, ahol faluturizmus keretében szállásoltak el bennünket. Az első nap estéjén, vacsora után még összegyűltünk a faluházban, ahol röviden a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc okait, főbb eseményeit, kárpátaljai kapcsolódásait átismételtük, illetve a másnapi programmal kapcsolatos információkat közöltük (ünneplő ruha –közös megemlékezésen való részvétel).

Második napunk is korán indult, de jókedvvel: gyerekeink örömmel újságolták, hogy milyen kedvesek vendéglátóik, s milyen jó helyük van. A **Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium** kertjében fogadott bennünket Szabó Árpád igazgató, s a névadó szobra előtt mutatta be az iskola múltját s jelenét. Ezután az iskola ebédlőjében egy kis tízórai teára és sütire hívtak meg bennünket, ahol diákjaink a helyi tanulókkal beszélgethettek, majd átvonulva a színházterembe először a beregszásziak mutatták be megemlékező műsorukat, majd mi, s utána közösen a Himnusz eléneklésével zártuk a megemlékezést. A műsorokban hasonló gondolatok kaptak

hangsúlyt, de a beregszászi diákok kiállása, hitvallása nemcsak megható, de példaértékű volt nekünk, budapesti magyaroknak.

A felemelő megemlékezést követően átadtuk a Szent Margit Gimnázium könyvadományát, s utunkat **Huszt** felé vettük. Huszt várához felkapaszkodva a történelmi vonatkozásokat ott helyben elismételtük, ezután először idegenvezetőnk, majd közösen is elszavaltuk Kölcsey versét, azt követően az ukrán zászló mögött álló fakeresztre, jó magasan mi is felkötöttünk egy nemzetiszínű szalagot. Reméljük, a különleges koszorúzás élő emlék marad mindenki számára. A programban nem szerepelt, de egy gyors telefonos egyeztetés után sikerült Huszt református templomába is bejutnunk, ahol megcsodálhattuk a már feltárt freskókat, és a volt szentély zárókövén lévő díszet, a bárányt a magyar trikolor zászlóval.

Innen még keletre folytattuk utunkat. **Visken** először a „malenkij robot”(1944) áldozatainak emlékoszlopánál koszorúztunk. Minden kárpátaljai családban vannak ehhez kapcsolódó keserű emlékek, így idegenvezetőnk is elmesélte családja szomorúságát. A koszorúzás után a templomot tekintettük meg, s gyönyörködtünk a csodás festett famennyezetben.

Hazafelé úton **Nagyszőlőssön** felsétáltunk a Kankó várhoz, majd a Perényi kastélyhoz mentünk, a mindig nyitva álló kapun át. Felidéztük Bartók Béla emlékét, aki a kastéllyal szemben álló házban lakott 1889-1892 között, majd elhelyeztük Perényi Zsigmond szobránál koszorúnkat Kossuth Lajos dalát énekelve.

Már besötétedett, mikor **Tiszaújlakra** értünk. A Csínom Palkó dal három versszakát énekelve helyezettük el koszorúnkat a Turul-oszlopnál, az első kuruc győzelemre emlékezve.

Harmadik nap első állomása **Munkács vára**, ahova új idegenvezető kísért bennünket, Molnár László, aki helyre is igazított bennünket, hogy ő nem idegenvezető, hanem honismereti vezető, mert mi nem idegenbe jöttünk, hanem magyar területre. Felidéztük Zrínyi Ilona hősi harcát, gyermekeinek itt töltött mindennapjait, s a vár későbbi történetét. A vár teraszán álló Zrínyi Ilona és a kis Rákóczi Ferenc szobránál a Himnusz eléneklése után ismét egy koszorút helyeztünk el.

Kacsaringós, zötyögős úton értünk a **Vereckei-hágó** tetejére, ahol csodás látvány tárult elénk. Több diákunk is a 4 nap legemlékezetesebb élményének a hágón látottakat nevezte meg. Őseink előtt tisztelegve a Himnusz énekeltük, s mi is elhelyeztük koszorúnkat. Mikor lefelé jöttünk a hágóról két busszal is találkoztunk, vidám integetéssel üdvözlöttük egymást: az egyik buszban az előző napok kísérője, Varjú Zoltán jött egy másik csoporttal, a másik busz erdélyi magyarokat hozott a hágóra, amely a nagy találkozások helyszíne, s ezt most nem hallottuk, hanem megtapasztaltuk.

A Vereckei-szoroson keresztül közelítettük meg **Felsőgerebent**, ahol az **Árpád-vonal** bunkerrendszerének egy szakaszát látogattuk meg.

Késő délutánra érkeztünk **Szolyvára**, ahol a „malenkij robotra” összegyűjtött emberek tábora volt. Az emlékparkban Molnár László is megosztotta családjára ehhez kapcsolódó szomorú emlékét, majd koszorúnkkal mi is kifejeztük együttérzésünket.

Napunkat **Munkács városában** zártuk: megnéztük a szecessziós városházát, Munkácsy Mihály szülőházának helyét, a Fejérházát, s a város történetét bemutató domborműveknél egy gyors összefoglalással fejeztük be a napi programot.

Az egyik szálláson, ahol 15 gyerek lakott egy tanárral, volt lehetőség egy kis kézműveskedésre (a többieknek itthon

teremtettünk erre lehetőséget), vászontáskát festettek Magyarország-fával.

Vasárnap a csapat összeszedése után a benei templomban a lelkész úr még bemutatta a templomot, értékes régről származó kegytárgyaikat, majd közösen hálát adtunk, hogy ilyen szépen sikerült ez a négynapos kirándulás. Az iskolánkból hozott általános iskolásoknak való könyveket és a gyűjtött játékokat a lelkész úr gondjaira bízta, aki megígérte, hogy a környék magyar óvodáiba és iskoláiba eljuttatja.

Ajándék édességek vásárlása után a határ felé indultunk, ahol ismét különös szerencsénk volt: 40 perc alatt átjutottunk. Fontos volt, hisz még magyarországi programunk is volt: **Szatmárcsekén** először a temetőbe mentünk, ahol Kölcsey Ferenc sírjánál közösen **elszavaltuk a HIMNUSZT**, majd elhelyeztük koszorúnkat itt is. Nem tervezetten, de mivel volt rá lehetőségünk és időnk is, a faluban berendezett Kölcsey Emlékmúzeumot is meglátogattuk. Az utolsó program után este 7-re érkeztünk vissza Budapestre.

A kirándulást követő héten történelemórán a jegyzetfüzet rendezéséhez tartalomjegyzéket készítettünk. A füzeteket és az élménybeszámolókat egy héten belül leadták a gyerekek. Még a továbbiakban fogjuk a munkákat értékelni, a lejegyzett ismeretekből egy dolgozat is lesz. Csoportmunkában PPT-t kell szerkeszteni a kirándulásról, amelyet majd a NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJÁN (június 4-én) szeretnénk az alsóbb évfolyamoknak, illetve a szülőknek bemutatni.

Ahogy a fentiekből is kitűnik, és a gyerekek elbeszéléséből is halhatták szüleik, nagyon hasznos, értékes, tevékeny napokat élhettünk meg e program során, amelyen az állami támogatás révén, azon gyerekek is részt vehettek, akik anyagi okok miatt nem tudtak volna ide eljutni, s olyan helyekre jutottak el a gyerekek, ahova egy-egy családi kirándulás során nehezen tudnának elutazni.

Mindezért köszönet a pályázatot meghirdetőknek!

Reméljük, hogy ilyen sikeresen folytatódik a HATÁRTALANUL program!

További képeket az alábbi linkekre kattintva láthat:

Felkészülés: https://photos.google.com/share/AF1QipM2v22cYN3R-2nl3_osBFYvk_8jq4pfELpr-7o4P8Jx5M9xeCeabPhh_u31G_0B3Q?key=by1EcXpmeDVOcHM3WmtFTHpMaUt5R3Y1YnhrUFB3

Beregszász:

https://photos.google.com/share/AF1QipNgaLZDBKnz1m_LGgn7kjXm9An2a0v13KMyXn5tuyRc0AhKFVfFgrUNaxriOB_A-A?key=aVB1R3FZTF9ub3ZzeE1VTIVRN1VidEdHqXZHSnhn

Bene: [https://photos.google.com/share/AF1QipPQ-](https://photos.google.com/share/AF1QipPQ-RdrdvS4OS8C9od0MqH3zdILgYBEJEcb7C9mUI3a1URiQ7c313VQkbe8ivbyGQ?key=RjgtOTThGZVdiZVJ6R2QtSWMyakdhUU1KR0NQUnN3)

[RdrdvS4OS8C9od0MqH3zdILgYBEJEcb7C9mUI3a1URiQ7c313VQkbe8ivbyGQ?key=RjgtOTThGZVdiZVJ6R2QtSWMyakdhUU1KR0NQUnN3](https://photos.google.com/share/AF1QipPQ-RdrdvS4OS8C9od0MqH3zdILgYBEJEcb7C9mUI3a1URiQ7c313VQkbe8ivbyGQ?key=RjgtOTThGZVdiZVJ6R2QtSWMyakdhUU1KR0NQUnN3)

Huszt:

https://photos.google.com/share/AF1QipNyF3Qwqrj_SPXc7M0hfqnll0MTTW4l855zf2pk0A87toQ2YBO4cQiojBL3Dr3IQ?key=RFFJNlhBamZLbGwyQnJFSEhOU1N3YkFuUVFBNzZB

Visk:

https://photos.google.com/share/AF1QipOh5Y4QqA_mY3jYDr5XUKevVny83A4JGHrlfBxC8woasP6WLtHjcxKn9OoxM4fZEw?key=V0l6WnZXSEVLVGxNNkdKNW1yWEEzdjIERjhuZWln

Nagyszőlős:

https://photos.google.com/share/AF1QipMIDK3dwYjc6nTD_s9NBy8L1nOCJEMiV7nOvH1qGq1Tvsu8VSWelFIuu4WLoPfgQ?key=ZfZCT0c3Vi1uTld5cVVpZnZfN0Q5bzIPeXpxZy13

Tiszaújlak:

<https://photos.google.com/share/AF1QipOWLBtqh580X6MBPjfEAq6bL0rPKoJzPlfw3HchOnUkaX3cYRpSxChPhci7wQ7BJA?key=dE1IdFNPU0h2Qm5oclh5MC1vd2xYemFyOTdMcjNn>

Munkács vára: https://photos.google.com/share/AF1QipORx5PKdTYM0_8JcTp8PMp09l3YrtcaFcpkabE3S-j663ytGTEnQI-A9vWmCgazxg?key=RHhCaXpBNVJYbHxbHVjdkltOFBfQWlhcktdTJ3

Vereckei-hágó:

https://photos.google.com/share/AF1QipNigvgne70LAVePbuBJEaR_6Q2JqDVA0JSLyGqQ6xfS7sb5WFhpZ_JKRC1kPQEm_Q?key=b3hOQmxilUZ5a2hKNjZqVTNVMIptaWtvRUZmSk5n

Felsőgereben, Árpád-vonal: https://photos.google.com/share/AF1QipOwFaFXoKQ-4Fvw189SD7EMcbiVXhSK-3ey_WMSyi_grYttyLbA4GIWyM24LVhp0w?key=UXhtYldPUHM3U0hZaGM3V0wxNDhEd3FJbGJ4SW5R

Szolyva: <https://photos.google.com/share/AF1QipO-hbL3f3ZPJ3E-1yI3k1cDQIZI-2DFmOAwQHfUqBZ8DsPO5vOeJ3VJaBLJQ8mgzA?key=cTlwajhXVXViYzFUVk9yWnFzc3gzWmZ4clRsam1B>

Munkács városa:

<https://photos.google.com/share/AF1QipOFGYXUnuKuHsMFINfejaVoo2eC88cwUhA0TujwEQUhnjm8f0ojrVwiQnb5TBhnA?key=bWFhWTVkSndCcDdmQIQ0dmdfeE56OGJmaVR1WEhB>

Szatmárcseke:

<https://photos.google.com/share/AF1QipMJ7Z85KnqXAY546LeEKC1J2gL8wFO51k9znBBfgeQCDgzhsvpBHB3rlqVi7IY3NQ?key=bm54anA3YWNWRFRCVGpjZTlyV0hSNjFkaGtZYUIB>